

פרק נגמר הדין

מתניתין

ב-ב נגמר הדין, ונפסק על הנידון חיוב סקילה, מוציאין אותו מבית דין כדי לסוקלו.⁽¹⁾

בית הסקילה היה חוץ לבית דין, רחוק ממנו קצת.⁽²⁾ שנאמר [ויקרא כד יד] "הוצא את המקלל". משמע שאין סוקלין במקום מושב הבית דין, אלא מחוצה לו [שהמקלל עונשו בסקילה].

ובשעה שהיו מוליכים את הנידון לסקילה, היה אדם אחד עומד על פתח בית דין והסודרין בידו ואוחז במטפחת שמשמשת לסימן ופוס רחוק ממנו, אדם אחר שהיה רוכב על סוס עמד הכן בקרבת מקום לבית הסקילה, רחוק מזה שעומד על פתח בית

הדין, כדי שיהא רואהו במרחק כזה שיוכל עדיין לראות אותו כשיסמן לו במטפחת.

ואם אומר אחד מהדיינים בבית הדין: יש לי ללמד עליו זכות על הנידון לסקילה ולבטל את גזר דינו. היה הלה זה שעומד על פתח בית הדין מניף בסודרין מרים את המטפחת לסמן לאותו שרוכב על הסוס, והפוס רין אחר המוליכים את הנידון לבית הסקילה ומעמידן, עד שידונו הבית דין בדבריו של אותו דין אם הם נכונים שיש לזכות את הנידון.⁽³⁾

ואפילו אם הנידון הוא עצמו אומר: יש לי ללמד על עצמי זכות, מחזירין אותו לבית הדין שיעיינו שוב בדינו.

1. המשנה מבארת תחילה את דיני הסקילה, כי היא נמנית ראשונה בארבע מיתות בית דין, ובפרקים הבאים יתבארו דיני שאר מיתות בית דין לפי סדרם. רש"י.

והרמב"ם בפירוש המשניות כתב: וכדרך שעושין בסקילה כך עושין בשאר מיתות בית דין.

והר"ן כתב שיש אומרים, כמו שהיה בית הסקילה חוץ לבית דין, כך היה בית השריפה ובית ההרג ובית החנק. וכן כל הדינים של המשניות דלהלן, לענין וידוי וכוון, נהגו גם בשאר מיתות בי"ד.

ויש אומרים, אף על פי שכל מיתות בית דין היו חוץ לבית דין, מכל מקום, לא היה צריך לתקן מקום קבוע לבית השריפה וההרג והחנק אלא רק לבית הסקילה.

2. ראה הערה 7.

3. והרמב"ם בהלכות סנהדרין [יג א] כתב שמחזירים את הנידון לבית הדין. וכתב התוס' יום טוב שאינו יודע מנין לו להרמב"ם זה.

כתב המאירי: יש שואלים למה היו צריכים את הרוכב על הסוס והרי היה יכול אותו שמניף בסודר לעמוד במקום גבוה עד שיראו אותו המוליכים עצמם כמו שהיו עושים בקידוש החדש שהיו משיאים משואות מהר להר, וכמו שהיו עושים בשעיר המשתלח שהיו מניפים בסודר להודיע שהגיע השעיר למדבר?

ותירץ, שהמניף לא היה יכול לעמוד במקום גבוה כי היה צריך לעמוד בתוך העם כדי שאם יאמר אחד שיש לו ללמד זכות על הנידון ישמע מיד ויניף את הסודר.

ומתרצת הגמרא: אין! כדקאמרת שבאמת בית הסקילה היה חוץ לירושלים והא דקתני הכי מה שהמשנה אומרת שהיה חוץ לבית דין נפקא מינה: דאי נפיק בי דינא ויתוב חוץ לשלש מחנות שאפילו אם בית דין יקבע את מקום מושבו מחוץ לירושלים, גם אז עבדינן את בית הסקילה חוץ לבית דין רחוק מהם.⁽⁵⁾

והטעם, כי היכי דלא מיתחזי בית דין רוצחין כדי שלא יראה הבית דין כמקום של איבוד נפשות, שגנאי הוא לבית דין שהם הורגין נפשות.⁽⁶⁾

אי נמי שלכן היו מרחיקים את בית הסקילה מהבית דין כי היכי דתיהוי ליה הצלה שמא בינתיים עד שיגיעו לבית הסקילה, ימצא מי מהדיינים איזה זכות לזה שנידון לסקילה, ויחזירו אותו לבית דין, ויזכו אותו, וינצל מהסקילה.⁽⁷⁾

ואפילו הוא אומר כך ארבע וחמש פעמים מחזירים אותו שוב ושוב לבית הדין.

ובלבד שרואים כי אכן יש ממש בדבריו, שיש מקום לזכותו.

גמרא

דנה הגמרא: וכי בית הסקילה רק חוץ לבית דין הוא, ותו לא? וכי לא היה יותר רחוק!?

והא תניא: בית הסקילה היה חוץ לשלש מחנות כלומר שהיה חוץ לירושלים לגמרי [שהעזרה בבית המקדש היא מחנה שכינה, והר הבית הוא מחנה לויה, וירושלים כולה היא מחנה ישראל, ובית הסקילה היה חוץ לכל השלש מחנות דהיינו חוץ לירושלים?]⁽⁴⁾

7. שני הטעמים הם על כך שמרחיקים את בית הסקילה מבית הדין, אבל עצם הדין שבית הסקילה צריך להיות מחוץ לבית דין נלמד מ"והוצא את המקלל" כמבואר במשנה. תוס' ד"ה כי.

[הב"ח מגיה במשנה "בית הסקילה היה חוץ לבית דין רחוק מבית דין", ולפי זה ניחא שהגמרא נותנת טעם על הדין האמור במשנה שצריך להרחיק את בית הסקילה מבית הדין. והנצי"ב כתב שהגמרא מסתמכת על הסיפא של המשנה שהסוס היה רחוק מהבית דין]. ולכאורה קשה, אם כן מה צריך את הפסוק של "והוצא את המקלל" ולא די בשני הטעמים של הגמרא?

ובתוספות יום טוב כתב שהטעמים הם טעמא דקרא.

4. וכן בכל עיר היה בית הסקילה מחוץ לעיר שהרי כל עיירות המוקפות חומה בארץ ישראל יש להם דין של מחנה ישראל. רש"י ותוס' ד"ה בית.

5. קשה, הרי אפשר למצוא עוד נפקא מינה בעיר שאינה מוקפת חומה או שלא הוקפה מימות יהושע בן נון שאין לה דין מחנה ישראל. וכן בבית דין שבחוץ לארץ או בעיר שרובה עכו"ם שכל אלו אין להם דין מחנה ישראל, וזה עדיף מהנפקא מינה של הגמרא, שאינו שכיח שבית דין יצאו חוץ לחומה. ערוך לנר.

6. רש"י. והרמב"ם בפירוש המשניות כתב שלא יראה כאילו בית דין ממהרים להרוג.

ודנה הגמרא: מנחני מילי מנין לנו שבית הסקילה היה חוץ לשלש מחנות?

ומתרצת הגמרא: דתנו רבנן: נאמר "הוצא את המקלל אל מחוץ למחנה" וביאורו

שיוציאוהו חוץ לשלש מחנות.

אתה אומר שמוציאין אותו חוץ לשלש מחנות, או אינו מוציאו אלא חוץ למחנה אחת בלבד? (8)

להוציאו חוץ לבית דין, ועל כרחך שהוא מפרש המשנה כדעת הרמב"ם.

הקשו התוס' שם מהגמרא בכתובות [מה ב] שנערה המאורסה ועובד עבודה זרה סוקלים אותם על פתח בית הדין [באופנים מסויימים], והרי מבואר כאן שבית הסקילה צריך להיות חוץ לבית דין?

ותירצו ששם יש פסוק מיוחד "אל שצריך" שצריך להיות דוקא בשער בית הדין.

ומה שאין לומדים משם לכל הנסקלים שצריך שער בית דין, משום שנערה המאורסה ועובד עבודה זרה הם שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדין.

ועוד שהרי בכל הנסקלין כתיב "הוצא את המקלל" שמשמע חוץ לבית דין.

ובכתובות תירצו התוס' שפתח בית דין לאו דוקא אלא חוץ לבית דין הוא.

והקשו שם שהרי מן הסתם הבית דין לא היו יושבים מחוץ לעיר, ואם כן כיצד אפשר לסוקלם על פתח בית דין והרי למדנו בסוגייתנו שצריך לסקול חוץ לעיר?

ותירצו ששם מדובר בעיר שרובה גויים ואז בטלה קדושת החומה ואין צריך לסקול חוץ לעיר דוקא, שהחומה כמאן דליתא דמיא. ד"ה על.

8. כלומר שיעשו את בית הסקילה במחנה ישראל, שהרי המקלל ודאי לא עמד במחנה שכונה אלא היה עם משה במחנה לויה, והיה צריך להוציאו משם למחנה ישראל.

ולהלן שואלת הגמרא שנלמד את המקלל משחוטי חוץ, מה להלן חוץ למחנה אחת אף

אך רע"א הוכיח מדברי התוס' דלעיל שהטעמים לא באו לפרש את הפסוק אלא להוסיף עליו. וקשה כדלעיל?

וביאר רע"א על פי דברי התוס' דלהלן, שלולי הפסוק היינו לומדים מנערה המאורסה שצריך לסקול על פתחו בית דין, ולאחר שהפסוק מלמדנו שאין צריך פתח בית דין אלא חוץ לבית דין שוב אנו אומרים מסברא שצריך רחוק מבית דין.

הרמב"ם כתב בהלכות סנהדרין [יב ב] שנראה לו שבית הסקילה צריך להיות רחוק מבית הדין ששה מילין כשיעור המרחק בין בית דינו של משה רבינו עד חוץ למחנה ישראל [שכל מחנה ישראל היה שנים עשר מיל ובית דינו של משה רבינו היה לפני פתח אהל מועד שהוא באמצע מחנה ישראל].

ותמה עליו רבינו יונה שהרי המרחק של ששה מיל היה כדי להוציאו מחוץ לשלש מחנות ולא בשביל להרחיקו מבית הדין של משה רבינו?

והנצי"ב כתב שמקור דברי הרמב"ם מהמשנה שמביאה את הפסוק "הוצא את המקלל", וסובר הרמב"ם שאין מזה שום דרשא, אלא כוונת המשנה לומר ששיעור המרחק מהבית דין הוא כמו שם בהוצא את המקלל אצל משה רבינו.

וכתב עוד שזה תלוי במחלוקת האמוראים בגמרא, שלפי רב פפא שדורש רק מ"אל מחוץ למחנה" לענין שיוציאו מחוץ למחנה לויה אם כן "הוצא את המקלל" בא לדרוש שיוציאו חוץ לבית דין וכדעת רש"י ותוס'. אבל לדעת רב אשי שדורש מ"הוצא את המקלל" לענין חוץ למחנה לויה אם כן אי אפשר לדרוש ממנו שצריך

דהיינו כמו פר כהן משיח שנאמר קודם לכן, ושם כבר נאמר שהוא נשרף מחוץ למחנה.

ולמה נאמר כאן שוב?

אלא כדי ליתן לו מחנה שניה להוסיף לו עוד מחנה, דהיינו שצריך לשורפו מחוץ לשתי מחנות.

וממילא גם פר כהן משיח נשרף שם, שהרי שניהם נשרפין באותו מקום.

וכשהוא אומר "אל מחוץ למחנה" בהוצאת הדשן של המזבח בתחילת פרשת צו, שנאמר "והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה".

שאינו תלמוד לומר שהוא מיותר שהרי כבר נאמר בפר כהן משיח "על שפך הדשן ישרף" ששריפת הפר תהיה במקום שפיכת הדשן, וכיון שפר כהן משיח נשרף מחוץ למחנה, אם כן ידענו שגם הוצאת הדשן היא לשם?

אלא לכן נכתב שוב, כדי ליתן לו מחנה שלישית שהוצאת הדשן היא חוץ לשלש מחנות.

ואם כן, גם שריפת פר כהן משיח ופר העלם דבר היא חוץ לשלש מחנות, שהרי כולם באותו מקום.⁽¹⁰⁾

הרי אנו דורשין גזירה שוה נאמר כאן "מחוץ למחנה", ונאמר בפריים הנשרפין בפרשת ויקרא בפר העלם דבר של ציבור ובפר כהן משיח, שהן חטאות שאינן נאכלות אלא כל בשרן נשרף "והוציא את הפר אל מחוץ למחנה ושרף אותו".

מה להלן חוץ לשלש מחנות, אף כאן חוץ לשלש מחנות.⁽⁹⁾

ודנה הגמרא: וחתם מנלן, בפריים הנשרפין עצמן מנין לנו ששורפין אותן חוץ לשלש מחנות?

ומתוצאת הגמרא: דתנו רבנן: נאמר בשריפת פר כהן משיח "והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה". וביאורו, שיוציאו את הפר חוץ לשלש מחנות.

אתה אומר: חוץ לשלש מחנות, או אינו אלא חוץ למחנה אחת בלבד?

כשהוא אומר בפרשה שלאחר מכן "והוציא את הפר אל מחוץ למחנה" בשריפת פר העדה [פר העלם דבר של ציבור].

שאינו תלמוד לומר שלא היה צריך לומר כלל ששריפתו של פר העדה הוא מחוץ למחנה שהרי כבר נאמר באותו פסוק עצמו "ושרף אותו כאשר שרף את הפר הראשון"

בגזירה שוה. יד רמה.

10. הקשו התוס': הרי יש לנו כלל בקדשים שדבר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בגזירה שוה. ואם כן כיצד אפשר ללמוד מקלל בגזירה שוה מפריים הנשרפים שהם עצמם למדים בהיקש זה מזה? [ואף שמקלל הוא חול, הרי יש מאן דאמר בזבחים שהולכים אחר המלמד ולא

כאן חוץ למחנה אחת. וגם שם בשחוטי חוץ חוץ למחנה היינו חוץ למחנה לוי, שהרי נאמר שם "אשר ישחט במחנה" היינו מחנה לוי.

[שמחנה שכונה שם מצותו] "או אשר ישחט מחוץ למחנה" היינו מחנה ישראל שהוא חוץ למחנה לוי. ר"ן.

9. וכל הנסקלין למדין ממקלל בבמה מצינו או

ג. ובשניהם היציאה אל מחוץ למחנה הוא **מכשיר** שהכשר מצותו הוא בכך שישרפו הפרים ויתלה המקלל מחוץ למחנה, (12) ואילו בשחוטי חוץ היציאה מחוץ למחנה היא עבירה ולא הכשר מצוה.

ד. ומכפר שבשניהם היציאה מחוץ למחנה מכפרת, התליה מכפרת על המקלל, ושריפת הפרים מכפרת על העבירות שעליהם באים הפרים, ואילו שחיטת חוץ של קרבן אינה כפרה אלא חטא.

ומקשה הגמרא: **אדרבה משחוטי חוץ הוה ליה למילף את המקלל?**

שבן המקלל דומה לשחוטי חוץ בכך:

א. **אדם** שגם במקלל וגם בשחוטי חוץ היציאה אל מחוץ למחנה נאמרה על האדם, שמוציאים את האדם המקלל מחוץ למחנה, והאדם מוזהר מלשחוט חוץ למחנה. (13) ואילו בפרים הנשרפים ההוצאה מחוץ

ומקשה הגמרא: **ולילף מדוע לא נלמד מקלל בגזירה הוה משחוטי חוץ שגם שם נאמר "או אשר ישחט מחוץ למחנה".** (11)

מה לחלן חוץ למחנה אחת בלבד שהרי כתוב שם "ואל פתח אהל מועד לא הביאו" משמע ששחטו חוץ לעזרה בלבד אף כאן יוציאו את המקלל חוץ למחנה אחת בלבד?

ומתוצת הגמרא: **מסתברא שמפרים הנשרפין הוה ליה למילף.**

שבן המקלל דומה לפרים הנשרפין בכמה דברים:

א. **הוצא** בשניהם נאמר לשון של "הוצאה", ואילו בשחוטי חוץ לא נאמר לשון "הוצאה".

ב. ובשניהם נאמר **"אל מחוץ למחנה"** ואילו בשחוטי חוץ נאמר רק "מחוץ למחנה".

ולכן מקשה הגמרא שלמה לא נלמד משחוטי חוץ.

אך קשה, הלא קיימא לן בכל מקום שקולא וחומרא לחומרא מקשינן, ואם כן החומרא כאן הוא שאסור להורגו רק חוץ לשלש מחנות? סנהדרי קטנה, וראה שם מה שיישב.

12. רש"י. ורבינו חננאל מפרש שפר כהן משיח מכשיר את הכהן לעבודה שהחוטא אינו ראוי להקריב ולכפר, כשם שביום הכפורים הכהן גדול מקריב תחילה את חטאתו ואחר כך את חטאת העם, וגם מקלל מיתתו מכשירתו.

13. כתבו התוס' שאמנם כך הוא פשוט המקרא שהזהירה התורה על האדם שלא ישחוט חוץ לעזרה, אך לדינא אין הדבר תלוי בו אלא

אחר הלמד והמלמד הוא קדשים].

ותירצו שיש מאן דאמר שם שאם רוצים ללמוד שני דינים ממקום אחר, ודין אחד כתוב בו עצמו הרי שאגב אותו דין ניתן גם ללמוד את הדין השני למרות שהוא נלמד בהיקש ממקום אחר. ולדבריו ניחא שהרי בכל אחד מהפרים והדשן כתוב בו עצמו מחנה אחד ואגב אותו מחנה לומדים גם את יתר המחנות. תוס' ד"ה ונאמר.

11. ואף שאין אדם דן גזירה הוה מעצמו אלא אם כן קיבלה מרבו ורבו מרבו עד משה רבינו? צריך לומר כמו שמשמע מרש"י בקידושין [יז א] שהקבלה מרבו אינה רק על הלמד אבל על המלמד לא נמסר בקבלה מהיכן ללמוד, אלא נמסר לחכמים שלפי דעתם יקבעו מהיכן ללמוד.

ומתרצת הגמרא: מכל מקום **מכשיר ממכשיר עדיף** ליה מקלל ופרים הנשרפים, בשניהם המחוז למחנה האמור בהם כך הוא חובתם והכשר מצותם שיעשו שם, ולכן ראוי שילמדו זה מזה, מה שאין כן שחוטי חוץ שהשחיטה מחוץ למחנה היא שלא כדת וכמצוה.

רב פפא אמר: מכאן אנו למדים שבית הסקילה היה מחוץ לשלש מחנות, שהרי **משה היבא הוה יתיב** היכן משה נמצא? **במחנה לוי!** שהרי היה לוי.

ואמר ליה **רחמנא** למשה: **"הוצא את המקלל אל מחוץ למחנה"** משמע חוץ למחנה לוי שהיה שם משה.

ולאחר מכן נאמר **"ויוציאו את המקלל אל מחוץ למחנה"** ומיתור הכתוב אנו דורשים

למחנה נאמרה על הפרים ולא על האדם המוציא אותם, שהרי כתוב **"והוציא את הפר אל מחוץ למחנה"** ולא כתוב שהאדם יצא אל מחוץ למחנה עם הפרים.

ב. **חוטא** שניהם חוטאים, המקלל והשוחט בחוץ. ואילו השורף את הפר אינו חוטא.

ג. **בנשמה** בשניהם היציאה אל מחוץ למחנה יש בה נטילת נשמה, המקלל נהרג שם, והשוחט בחוץ הורג את הבהמה.⁽¹⁴⁾ ואילו בפרים הנשרפים כבר שחוטים ועומדים הם לפני יציאתם אל מחוץ למחנה.

ד. שבשניהם היציאה אל מחוץ למחנה אינה יכולה להביא לידי **פיגול** מה שאין כן בפרים הנשרפים אם הוא יחשוב בשעת שחיטתם שהוא שוחט על מנת להקטיר את אימוריהם מחוץ למחנה הרי זה **פיגול**.⁽¹⁵⁾

אינה מונה רק ענינים ששייכים להוצאת מחנה. אך הקשו למה לא נקטו פסול של יוצא שגם הוא שייך להוצאה מחוץ למחנה ונוהג רק בפרים הנשרפים. שאילו שחוטי חוץ כבר נפסלו ולא שייך בהם יוצא? תוס' ד"ה פיגול. ובתוס' הרא"ש כתב שבפיגול נכלל גם פסול יוצא וגם מחשבת יוצא.

ובערך לנר תירץ, שהרי כל מה שצריך ללמוד מפרים הנשרפים הוא לענין מחנה שניה ושלישית שיהא חוצה להם [שהרי חוץ למחנה שכינה יש גם בשחוטי חוץ] ואם כן בשלמא פיגול שייך לומר בפרים הנשרפים שעל ידי אותן המחנות יתפגלו. שאם יחשוב לזרוק דמן חוץ למחנה שניה או שלישית יהא פיגול על ידיהם. אבל יוצא איך לאמר שעל ידי יציאתן מחוץ למחנה שניה ושלישית יפסלו שהרי כבר נפסלו קודם לכן ביציאתן חוץ למחנה שכינה.

בבהמה, שאם האדם יעמוד בחוץ וישחוט בסכין ארוך בהמה שנמצא בפנים העזרה לא יעבור על איסור, וכן להיפוך אם יעמוד בפנים וישחוט בהמה שנמצאת בחוץ יתייב כרת, כי הולכים רק אחר המקום שהבהמה נמצאת. תוס' ד"ה שכן.

14. עוד פירוש מביא רש"י שהשוחט בחוץ נשמתו ניטלת שעונשו בכרת.

15. רש"י. ביאור הדברים שהקרבן שנשחט בחוץ מעולם לא היה ראוי להתפגל שלאחר שנשחט בחוץ כבר נפסל ולא שייך עליו פיגול אבל פרים הנשרפים היו ראויים להתפגל בשעת שחיטתם.

וכתבו תוס' שלכן לא נקטה הגמרא פסולי קרבן אחרים כגון נותר וטמא שגם כן אינם נוהגים רק בפרים הנשרפים, משום שהגמרא

שיוציאוהו חוץ למחנה ישראל. (16)

אותו ערום ולא בכסותו! (17)

"אבן" — שאם מת באבן אחת, יצא!

ואצטריך למיכתב **"אבן"** כאן במקלל, ואצטריך למיכתב **"אבנים"** בפרשת מקושש שנאמר "וירגמו אותו באבנים".

דאי כתיב רחמנא **"אבן"** בלבד, הוה אמינא, היכא דלא מת בחדא שאם הוא לא מת מאבן אחת לא נתיי אחריתי ומיקטליה לא יביאו אבן נוספת כדי להורגו. (18)

לכן כתב רחמנא **"אבנים"**, ללמד שאם לא מת מאבן אחת, יביאו עוד אבן כדי להורגו.

ואי כתב רחמנא **"אבנים"** בלבד הוה אמינא, מעיקרא נייתי תרתי שמלכתחילה צריך לרוגמו בשתי אבנים.

הלכך כתב רחמנא **"אבן"** שמלכתחילה רוגמים אותו רק באבן אחת, ואם לא מת ממנה, ירגמו אותו באבן נוספת.

ודנה הגמרא: **והא האי תנא** של הברייתא דלעיל **"נאמר"** קאמר הוא למד מגזירה שוה את הדין של הוצאת המקלל מחוץ לשלש מחנות, ואיך יכול רב פפא לחלוק על התנא ולומר שהוא נלמד מעצם הפסוק?

ומקשה הגמרא: הפסוק הזה אינו מיותר. שהרי האי קרא מיבעי ליה לעשייה, ללמדנו שבני ישראל עשו כפי שנצטוו והוציאו את המקלל אל מחוץ למחנה?

ומתרצת הגמרא: **עשייה בהדיא כתיבא** שנאמר בפירושו באותו פסוק **"ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה"**, וזה כולל את הכל, ומדוע היה צריך לכתוב בנפרד "ויוציאו את המקלל אל מחוץ למחנה"?

אלא ודאי כדי לדרוש ממנו שהוציאו אותו אל מחוץ לעוד מחנה דהיינו חוץ לשלש מחנות.

ומקשה הגמרא: **אלא מעתה** ש"ויוציאו את המקלל" הוא מיותר, אם כן, **"וירגמו אותו אבן"** שנאמר אף הוא באותו פסוק, **מאי עבדי ליה?** שגם הוא מיותר, שהכל נכלל כבר ב"ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה", שנצטוו להוציאו ולהורגו?

ומתרצת הגמרא: **ההוא מיבעי ליה** הפסוק הזה בא לדרשה אחרת, **לכדתניא: "וירגמו אותו אבן"**.

"אותו" — משמע כמות שהוא, שרוגמים

מג-א

17. לקמן [מה א] דורשת הגמרא את אותה דרשא מ"ורגמו אותו אבן" האמור בעשייה. וכתב רש"י שהדרשא הזאת אמנם מיותרת אלא שכיון שנכתב כאן "אבן" לדרשא [שלא נכתב שם] נכתב גם "אותו".

18. לכאורה קשה, איך יתכן לומר כך, והרי כתוב "יד העדים תהיה בו בראשונה להמיתו ויד כל העם באחרונה" משמע שאם לא מת מזריקת

16. הקשו תוס': אם כן מדוע צריך את כל הפסוקים לגבי פרים הנשרפים, והרי אפשר ללמוד בגזירה שוה ממקלל שצריך חוץ לשלש מחנות?

ותירצו שהייתי לומד בגזירה שוה משחוטי חוץ שדי במחנה אחת, שהרי עדיף ללמוד קדשים מקדשים. תוס' ד"ה משה. וראה מהרש"א ומהרש"ל.